

ATOMKOMMITTÉN REDOGÖR

Redogörelse för Atomkommitténs verksamhet 1945-1949.

Det brukar ju sägas finnas något ont som inte för något gott med sig, och stombomben var inget undantag. Den som arbetat med kärnkraftsproblem redan före andra världskriget, så sådant ansågs som en akademisk hobby, jämförbar med litet oss säga teoretisk filosofi. Men litet ont förfalla till bättre reflexioner över att det skulle behövas en "atombomb" för att allmänheten, pressen och politikererna skulle inse atomkraftens betydelse. Men litet ont se bort från orsaken och glädjas åt verkan, så att nyförelserna här och i andra länder på allvar börjat räkna med naturvetenskapen som ett väsentligt och oöverträdligt element i samhällsbyggnaden. Väger man likna den vid läsa i samhällsbyggnaden utan att bli missförstådd?

Det var i augusti 1945 som stensombomben föll över Hiroshima och Nagasaki, och redan i november samma år till-satte svenska regeringen den 8. atomkommittén. I mars 1946 var kommittén färdig med sitt första betänkande om "Åtgärder för atomenergiforskningens främjande", som ledde till att riksdagen beviljade ett anslag om 2 miljoner till atomenergiforskning. Kommittén fick i uppdrag att till vidare "fångerna" som sammanhållande och rådande angående om beträffande atomenergiforskningen."

Resultatet är - vi citerar ur professor Ställings lakoniska meddelande, årgång 1 i den följande redogörelsen - att det "har framkommit en tekniskt fullt tillfredsställande metod för utvinning av uran, vilken metod för övrigt även utvopras i laborator skola i AB Atomenergis anläggningar". Den optimism som detta besked kunnat väcka hos den intresserade läsaren blir dock förbytt i en lätt bevekelse när han tar del av vad T. F. Verkländers direktören i AB Atomenergi, dr. Nuschhoff, har ett säga om reaktorn: "Under 1949 har bolaget börjat engagera en forsknings- och utvecklingsavdelning... med uppdrag att planera byggnaden av den första reaktorn. Enligt av bolaget fastställt principbrotet kommer denna att bli av lågtryckstyp och modererad med tungt vatten. Olika alternativ beträffande reaktorns placering är för närvarande föremål för diskussion."

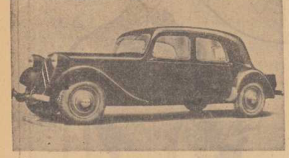
Det är en lång väg till Tipperary. Men man får komma ihåg att svårigheterna är stora och att de ekonomiska insatserna blivit värdigt, om man jämför med andra länder. Sedan AB Atomenergi bildats har atomkommittén fått en funktion liknande ett forskningsråd, vars främsta uppgift är att stötta grundforskningen inom den experimentella och teoretiska kärnkraftens problem. Redogörelsen för denna verksamhet utspelar sig för största delen av den följande rapporten. Kommittén har, klokt nog, i huvudsak inriktat sig på att stötta redan existerande institutioner med anslag, dels till sådan tung och dyrbar utrustning som experimentalfysikens utveckling gjort nödvändig, dels till avlösning av personalutbildningskurser i kärnfysik.

Det är för tiden fanns det av tung utrustning i vårt land egentligen endast en 7 MeV (= miljoner elektronvolt) cyklotron vid Vetenskapsakademiens forskningsinstitut för fysik i Frescati, och det är en ganska imponerande lista över den tunga kärnkrafts utrustningen vid laboratorerna i landet runt som atomkommittén presenterar i sin redogörelse. En stor del av dessa instrument har konstruerats med stöd av vetenskapliga kommittén. Sålunda finns det eller kommer snart att finnas van de Graff-generatorer vid POA (2 MeV), Tekniska högskolan (1 MeV), Uppsala (0.8 MeV) samt i Lund och Göteborg (ett färdiga, 4.5 MeV). Vid Sjöplanas institut för acceleration av deuteroner (tungt väteatomer) till 25-30 MeV energi konstruerats, och vid det nyinrättade "Gustaf Werners institut för kärnkraft" (varför kärnkraft?) är i bruk vid universitetet avsett att bli en så s. k. synkrotron eller frekvensmodulerad cyklotron för enlig betäckning, 200 MeV protoner (väteatomer). Det framhålls att dessa båda cyklotroner till största delen byggts med bidrag från privata fonder och företag.

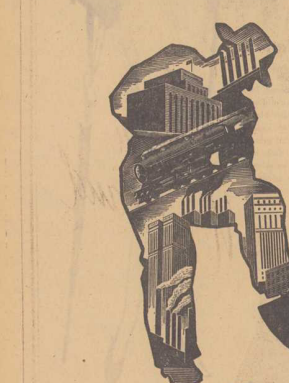
Bland andra instrument kan nämnas en synkrotron för acceleration av elektroner upp till 35 MeV som byggts vid institutionen för elektronik vid Tekniska högskolan, inte att förglömmas de "vanliga" högspänningsanläggningarna med eller utan neutrongeneratorer, mass-spektrometer, beta- och neutron-spektrometer, isotopseparator osv. Den som är intresserad av detaljerna i atomkommitténs betänkande, där varje institution fått sin särskilda redogörelse. Även de rent teoretiska institutionerna har blivit hjälpsamma, och man antar att tillfredsställelse kommittén klart uttalade önskan ett stötta teoretiker som arbetar med kärnkraftsproblem.

Till sist får man kanske vara beredd på en ängslig fråga från skattebetalaren: Vad kostar det här? Till 1 juli 1949 har sammanlagt 9.8 miljoner beviljats av riksdagen (bortsett från aktieprivat i AB Atomenergi, 2 milj från staten och 1.5 milj från privata företag), och härav har drygt 6 miljoner disponerats till nämnda ändamål. Detta får anses vara en ganska låg sats, om man beaktar sakens vikt och värdet lända uppbyggda av utdelarna i denna utvecklingen. Det framhålls också i atomkommitténs skrivelse att atomkommitténs utskottet inte i sin fortsättning måste räkna med väsentligt ökade ekonomiska in-

Den framhjulsdriena CITROËN - den populära personbilen. fins nu på Östermalm

för omgående leverans från A.B. EINAR JIDELL. Autoriserad återförsäljare för Stockholms stad och län. Utvaldning och verkstad. Antillgatan 11. Kontor: Skoppebod, 46. Tel. växel: 67 54 15-18, 65 54 88, 62 50 34.

för morgondagens skördar. Längs den raka plöjans ritas blickens mest framtid. Kommersiella och industriella företag, myndigheter och administrativa organisationer kan förbereda förändringen genom att tillgodgöra sig de metoder, som modern kontorsvetenskap anvisar. På allt fall är ekonomisk företagsamhet skärpt dagens systematiska planering morgondagens skördar.

planera idag för framtida tillväxt. I över 75 år har Remington Rand utvecklat ägnat sig åt att förbättra affärens arbetsmetoder. Vetenskap och forskning har skapat och utvecklat Remingtons konstruktions- och system, vilka underlättar effektiv affärsverksamhet och möjliggör planering för framtida tillväxt. Låt oss redan idag ta del av Edrs problem.

Remington Rand AB. STOCKHOLM: Kungälv 3. Elliker hus höga länder

Det är en lång väg till Tipperary. Men man får komma ihåg att svårigheterna är stora och att de ekonomiska insatserna blivit värdigt, om man jämför med andra länder. Sedan AB Atomenergi bildats har atomkommittén fått en funktion liknande ett forskningsråd, vars främsta uppgift är att stötta grundforskningen inom den experimentella och teoretiska kärnkraftens problem. Redogörelsen för denna verksamhet utspelar sig för största delen av den följande rapporten. Kommittén har, klokt nog, i huvudsak inriktat sig på att stötta redan existerande institutioner med anslag, dels till sådan tung och dyrbar utrustning som experimentalfysikens utveckling gjort nödvändig, dels till avlösning av personalutbildningskurser i kärnfysik.

Det är för tiden fanns det av tung utrustning i vårt land egentligen endast en 7 MeV (= miljoner elektronvolt) cyklotron vid Vetenskapsakademiens forskningsinstitut för fysik i Frescati, och det är en ganska imponerande lista över den tunga kärnkrafts utrustningen vid laboratorerna i landet runt som atomkommittén presenterar i sin redogörelse. En stor del av dessa instrument har konstruerats med stöd av vetenskapliga kommittén. Sålunda finns det eller kommer snart att finnas van de Graff-generatorer vid POA (2 MeV), Tekniska högskolan (1 MeV), Uppsala (0.8 MeV) samt i Lund och Göteborg (ett färdiga, 4.5 MeV). Vid Sjöplanas institut för acceleration av deuteroner (tungt väteatomer) till 25-30 MeV energi konstruerats, och vid det nyinrättade "Gustaf Werners institut för kärnkraft" (varför kärnkraft?) är i bruk vid universitetet avsett att bli en så s. k. synkrotron eller frekvensmodulerad cyklotron för enlig betäckning, 200 MeV protoner (väteatomer). Det framhålls att dessa båda cyklotroner till största delen byggts med bidrag från privata fonder och företag.

Bland andra instrument kan nämnas en synkrotron för acceleration av elektroner upp till 35 MeV som byggts vid institutionen för elektronik vid Tekniska högskolan, inte att förglömmas de "vanliga" högspänningsanläggningarna med eller utan neutrongeneratorer, mass-spektrometer, beta- och neutron-spektrometer, isotopseparator osv. Den som är intresserad av detaljerna i atomkommitténs betänkande, där varje institution fått sin särskilda redogörelse. Även de rent teoretiska institutionerna har blivit hjälpsamma, och man antar att tillfredsställelse kommittén klart uttalade önskan ett stötta teoretiker som arbetar med kärnkraftsproblem.

Till sist får man kanske vara beredd på en ängslig fråga från skattebetalaren: Vad kostar det här? Till 1 juli 1949 har sammanlagt 9.8 miljoner beviljats av riksdagen (bortsett från aktieprivat i AB Atomenergi, 2 milj från staten och 1.5 milj från privata företag), och härav har drygt 6 miljoner disponerats till nämnda ändamål. Detta får anses vara en ganska låg sats, om man beaktar sakens vikt och värdet lända uppbyggda av utdelarna i denna utvecklingen. Det framhålls också i atomkommitténs skrivelse att atomkommitténs utskottet inte i sin fortsättning måste räkna med väsentligt ökade ekonomiska in-

Det är en lång väg till Tipperary. Men man får komma ihåg att svårigheterna är stora och att de ekonomiska insatserna blivit värdigt, om man jämför med andra länder. Sedan AB Atomenergi bildats har atomkommittén fått en funktion liknande ett forskningsråd, vars främsta uppgift är att stötta grundforskningen inom den experimentella och teoretiska kärnkraftens problem. Redogörelsen för denna verksamhet utspelar sig för största delen av den följande rapporten. Kommittén har, klokt nog, i huvudsak inriktat sig på att stötta redan existerande institutioner med anslag, dels till sådan tung och dyrbar utrustning som experimentalfysikens utveckling gjort nödvändig, dels till avlösning av personalutbildningskurser i kärnfysik.

Det är för tiden fanns det av tung utrustning i vårt land egentligen endast en 7 MeV (= miljoner elektronvolt) cyklotron vid Vetenskapsakademiens forskningsinstitut för fysik i Frescati, och det är en ganska imponerande lista över den tunga kärnkrafts utrustningen vid laboratorerna i landet runt som atomkommittén presenterar i sin redogörelse. En stor del av dessa instrument har konstruerats med stöd av vetenskapliga kommittén. Sålunda finns det eller kommer snart att finnas van de Graff-generatorer vid POA (2 MeV), Tekniska högskolan (1 MeV), Uppsala (0.8 MeV) samt i Lund och Göteborg (ett färdiga, 4.5 MeV). Vid Sjöplanas institut för acceleration av deuteroner (tungt väteatomer) till 25-30 MeV energi konstruerats, och vid det nyinrättade "Gustaf Werners institut för kärnkraft" (varför kärnkraft?) är i bruk vid universitetet avsett att bli en så s. k. synkrotron eller frekvensmodulerad cyklotron för enlig betäckning, 200 MeV protoner (väteatomer). Det framhålls att dessa båda cyklotroner till största delen byggts med bidrag från privata fonder och företag.

Bland andra instrument kan nämnas en synkrotron för acceleration av elektroner upp till 35 MeV som byggts vid institutionen för elektronik vid Tekniska högskolan, inte att förglömmas de "vanliga" högspänningsanläggningarna med eller utan neutrongeneratorer, mass-spektrometer, beta- och neutron-spektrometer, isotopseparator osv. Den som är intresserad av detaljerna i atomkommitténs betänkande, där varje institution fått sin särskilda redogörelse. Även de rent teoretiska institutionerna har blivit hjälpsamma, och man antar att tillfredsställelse kommittén klart uttalade önskan ett stötta teoretiker som arbetar med kärnkraftsproblem.

Till sist får man kanske vara beredd på en ängslig fråga från skattebetalaren: Vad kostar det här? Till 1 juli 1949 har sammanlagt 9.8 miljoner beviljats av riksdagen (bortsett från aktieprivat i AB Atomenergi, 2 milj från staten och 1.5 milj från privata företag), och härav har drygt 6 miljoner disponerats till nämnda ändamål. Detta får anses vara en ganska låg sats, om man beaktar sakens vikt och värdet lända uppbyggda av utdelarna i denna utvecklingen. Det framhålls också i atomkommitténs skrivelse att atomkommitténs utskottet inte i sin fortsättning måste räkna med väsentligt ökade ekonomiska in-

Makarna Roosevelt

Mr och Mrs Franklin D. Roosevelt på brollopsresan, 1905.

Den DEL av Eleanor Roosevelts memoarer som huvudsakligen behandlar makens presidentdagar har nu utkommit på svenska (Jag minns...). Tidens följande rita 80. Om den bild man i dess minnesanteckningar får av Mrs Roosevelt berömt och främst många veckor ord sägas med pliktprohet, självständigt hänsyn för andra, anspekulerat för egenakaper som framträdde snart sagt på varje sida i memoarerna. De många anekdoter och episoder som berättas ökar boken, trots dess konstlöst, fångande, särskilt gäller detta de partier som skildrar författarnas olika reor inom och utan USA före och under kriget.

Trots detta blir det huvudsakliga intresset bekant och intressant för alla som vill läsa om ett främmande land, om ett främmande folk, om ett främmande samhälle och om ett främmande krig. Det var under denna tid som Roosevelt blev en del av världens historia. Han var en av de få presidenter som hade varit utomlands innan han blev president. Han var en av de få presidenter som hade varit utomlands innan han blev president. Han var en av de få presidenter som hade varit utomlands innan han blev president.

Det är en lång väg till Tipperary. Men man får komma ihåg att svårigheterna är stora och att de ekonomiska insatserna blivit värdigt, om man jämför med andra länder. Sedan AB Atomenergi bildats har atomkommittén fått en funktion liknande ett forskningsråd, vars främsta uppgift är att stötta grundforskningen inom den experimentella och teoretiska kärnkraftens problem. Redogörelsen för denna verksamhet utspelar sig för största delen av den följande rapporten. Kommittén har, klokt nog, i huvudsak inriktat sig på att stötta redan existerande institutioner med anslag, dels till sådan tung och dyrbar utrustning som experimentalfysikens utveckling gjort nödvändig, dels till avlösning av personalutbildningskurser i kärnfysik.

Det är för tiden fanns det av tung utrustning i vårt land egentligen endast en 7 MeV (= miljoner elektronvolt) cyklotron vid Vetenskapsakademiens forskningsinstitut för fysik i Frescati, och det är en ganska imponerande lista över den tunga kärnkrafts utrustningen vid laboratorerna i landet runt som atomkommittén presenterar i sin redogörelse. En stor del av dessa instrument har konstruerats med stöd av vetenskapliga kommittén. Sålunda finns det eller kommer snart att finnas van de Graff-generatorer vid POA (2 MeV), Tekniska högskolan (1 MeV), Uppsala (0.8 MeV) samt i Lund och Göteborg (ett färdiga, 4.5 MeV). Vid Sjöplanas institut för acceleration av deuteroner (tungt väteatomer) till 25-30 MeV energi konstruerats, och vid det nyinrättade "Gustaf Werners institut för kärnkraft" (varför kärnkraft?) är i bruk vid universitetet avsett att bli en så s. k. synkrotron eller frekvensmodulerad cyklotron för enlig betäckning, 200 MeV protoner (väteatomer). Det framhålls att dessa båda cyklotroner till största delen byggts med bidrag från privata fonder och företag.

Bland andra instrument kan nämnas en synkrotron för acceleration av elektroner upp till 35 MeV som byggts vid institutionen för elektronik vid Tekniska högskolan, inte att förglömmas de "vanliga" högspänningsanläggningarna med eller utan neutrongeneratorer, mass-spektrometer, beta- och neutron-spektrometer, isotopseparator osv. Den som är intresserad av detaljerna i atomkommitténs betänkande, där varje institution fått sin särskilda redogörelse. Även de rent teoretiska institutionerna har blivit hjälpsamma, och man antar att tillfredsställelse kommittén klart uttalade önskan ett stötta teoretiker som arbetar med kärnkraftsproblem.

Kulturkampen på vänsterkanten

AFTONTINDNINGENS stridbar och kunniga testertidare, A. Gunnar Bergman, har givit ut en samling artiklar med den utmanande övertiteln Höfdrags kulturkamp (KF-förlag, 8:80). Under titeln ligger något beaktande och höga maxvillandersansat: "Om demokrati och tester". Det är dock ingalunda fräga om sig naturens samlade besterrens. Följligt kulturer och andra småttidare med ganska begränsad läskränt. När man läst dem är man glad att ha fått dem i en enda volym, som skett. Vad som står fram ur helheten är bilden av en predikare av andliga värden och sunt förnuft, varhelst brett på den varan ypper sig i broderaktens; en i stort sett och rikligt utrustad offerant; freddikare; ingalunda någon blö sekterisk partimän.

Det är en lång väg till Tipperary. Men man får komma ihåg att svårigheterna är stora och att de ekonomiska insatserna blivit värdigt, om man jämför med andra länder. Sedan AB Atomenergi bildats har atomkommittén fått en funktion liknande ett forskningsråd, vars främsta uppgift är att stötta grundforskningen inom den experimentella och teoretiska kärnkraftens problem. Redogörelsen för denna verksamhet utspelar sig för största delen av den följande rapporten. Kommittén har, klokt nog, i huvudsak inriktat sig på att stötta redan existerande institutioner med anslag, dels till sådan tung och dyrbar utrustning som experimentalfysikens utveckling gjort nödvändig, dels till avlösning av personalutbildningskurser i kärnfysik.

Det är för tiden fanns det av tung utrustning i vårt land egentligen endast en 7 MeV (= miljoner elektronvolt) cyklotron vid Vetenskapsakademiens forskningsinstitut för fysik i Frescati, och det är en ganska imponerande lista över den tunga kärnkrafts utrustningen vid laboratorerna i landet runt som atomkommittén presenterar i sin redogörelse. En stor del av dessa instrument har konstruerats med stöd av vetenskapliga kommittén. Sålunda finns det eller kommer snart att finnas van de Graff-generatorer vid POA (2 MeV), Tekniska högskolan (1 MeV), Uppsala (0.8 MeV) samt i Lund och Göteborg (ett färdiga, 4.5 MeV). Vid Sjöplanas institut för acceleration av deuteroner (tungt väteatomer) till 25-30 MeV energi konstruerats, och vid det nyinrättade "Gustaf Werners institut för kärnkraft" (varför kärnkraft?) är i bruk vid universitetet avsett att bli en så s. k. synkrotron eller frekvensmodulerad cyklotron för enlig betäckning, 200 MeV protoner (väteatomer). Det framhålls att dessa båda cyklotroner till största delen byggts med bidrag från privata fonder och företag.

Det är en lång väg till Tipperary. Men man får komma ihåg att svårigheterna är stora och att de ekonomiska insatserna blivit värdigt, om man jämför med andra länder. Sedan AB Atomenergi bildats har atomkommittén fått en funktion liknande ett forskningsråd, vars främsta uppgift är att stötta grundforskningen inom den experimentella och teoretiska kärnkraftens problem. Redogörelsen för denna verksamhet utspelar sig för största delen av den följande rapporten. Kommittén har, klokt nog, i huvudsak inriktat sig på att stötta redan existerande institutioner med anslag, dels till sådan tung och dyrbar utrustning som experimentalfysikens utveckling gjort nödvändig, dels till avlösning av personalutbildningskurser i kärnfysik.

Det är för tiden fanns det av tung utrustning i vårt land egentligen endast en 7 MeV (= miljoner elektronvolt) cyklotron vid Vetenskapsakademiens forskningsinstitut för fysik i Frescati, och det är en ganska imponerande lista över den tunga kärnkrafts utrustningen vid laboratorerna i landet runt som atomkommittén presenterar i sin redogörelse. En stor del av dessa instrument har konstruerats med stöd av vetenskapliga kommittén. Sålunda finns det eller kommer snart att finnas van de Graff-generatorer vid POA (2 MeV), Tekniska högskolan (1 MeV), Uppsala (0.8 MeV) samt i Lund och Göteborg (ett färdiga, 4.5 MeV). Vid Sjöplanas institut för acceleration av deuteroner (tungt väteatomer) till 25-30 MeV energi konstruerats, och vid det nyinrättade "Gustaf Werners institut för kärnkraft" (varför kärnkraft?) är i bruk vid universitetet avsett att bli en så s. k. synkrotron eller frekvensmodulerad cyklotron för enlig betäckning, 200 MeV protoner (väteatomer). Det framhålls att dessa båda cyklotroner till största delen byggts med bidrag från privata fonder och företag.

Det är en lång väg till Tipperary. Men man får komma ihåg att svårigheterna är stora och att de ekonomiska insatserna blivit värdigt, om man jämför med andra länder. Sedan AB Atomenergi bildats har atomkommittén fått en funktion liknande ett forskningsråd, vars främsta uppgift är att stötta grundforskningen inom den experimentella och teoretiska kärnkraftens problem. Redogörelsen för denna verksamhet utspelar sig för största delen av den följande rapporten. Kommittén har, klokt nog, i huvudsak inriktat sig på att stötta redan existerande institutioner med anslag, dels till sådan tung och dyrbar utrustning som experimentalfysikens utveckling gjort nödvändig, dels till avlösning av personalutbildningskurser i kärnfysik.

Det är för tiden fanns det av tung utrustning i vårt land egentligen endast en 7 MeV (= miljoner elektronvolt) cyklotron vid Vetenskapsakademiens forskningsinstitut för fysik i Frescati, och det är en ganska imponerande lista över den tunga kärnkrafts utrustningen vid laboratorerna i landet runt som atomkommittén presenterar i sin redogörelse. En stor del av dessa instrument har konstruerats med stöd av vetenskapliga kommittén. Sålunda finns det eller kommer snart att finnas van de Graff-generatorer vid POA (2 MeV), Tekniska högskolan (1 MeV), Uppsala (0.8 MeV) samt i Lund och Göteborg (ett färdiga, 4.5 MeV). Vid Sjöplanas institut för acceleration av deuteroner (tungt väteatomer) till 25-30 MeV energi konstruerats, och vid det nyinrättade "Gustaf Werners institut för kärnkraft" (varför kärnkraft?) är i bruk vid universitetet avsett att bli en så s. k. synkrotron eller frekvensmodulerad cyklotron för enlig betäckning, 200 MeV protoner (väteatomer). Det framhålls att dessa båda cyklotroner till största delen byggts med bidrag från privata fonder och företag.

Enklare och bättre. DEGAMIN Solkalar. FISKOLJA I PILLER. Finns hos Er handlare.

Endast det bästa åt lillen! HURSKO RULLHÅLLARE. VINSHOS ER HANDLARE. Silkesmjukt • Sept • Smidigt • Ekonomiskt • Hygieniskt.

Willys jeep-amfibiel. 40 häkr, 4-cyl. Willys-jeppmotor. Propellerdrift, 67 1/2 tons lastkapacitet i vatten. Motortvätt, vrid och härcarna. Lämpig för flottningarbeten och besopningar på land och vatten. Pris: 8.500,- kr.

AB NAMIT. Tinnermanngatan 49. Tel. 41 57 20, 41 40 43. Teleadress: Namiten.

Om Ni skulle bli sjuk... Ring eller beställ något av våra kostor för närvarande uppgiftnär.

STOCKHOLMS ERKÄND CENTRALSUKKASSA. Kändsmannagatan 6 • Tel. 22 94 00 (jubilé).